

ΤΖΟΡΤΖ ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΤΙΣ ΗΠΑ
ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ

ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΟ

Τζορτζ Πελεκάνος
«Η δημοκρατία
στις ΗΠΑ βρίσκεται
σε κίνδυνο»

Ο ελληνοαμερικανός συγγραφέας μιλάει για το νεότερο αστυνομικό μυθιστόρημα «Ο άντρας που επέστρεψε», αγαπημένες ταινίες και σειρές, καθώς και το νέο σχέδιο για την HBO

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΟΥΛΓΕΡΙΔΗ

Σ' αυτό το μυθιστόρημα υπάρχει μια δραστήρια βιβλιοθήκη στο Κατάστημα Προσωρινής Κράτησης της Ουάσιγκτον. Τα βιβλία του Στίβεν Κινγκ εκεί είναι εξίσου δημοφιλή με εκείνα του Χάρι Πότερ. Οι κρατούμενοι της Γενικής Πτέρυγας διαβάζουν το «Ανθρωποι και ποντίκια» του Στάινμπεκ, συμμετέχουν σε λέσχη ανάγνωσης και μαθαίνουν τι σημαίνει «προοικονομία». Τουλάχιστον για έναν από αυτούς, τον Μάικλ, «όταν διάβαζε ένα βιβλίο, η πόρτα του κελιού του ήταν ανοιχτή». Στον «Άντρα που επέστρεψε» η σκληρή φόρμα του αστυνομικού μυθιστορήματος λείπει. Φόνοι και ήρωες που κινούνται στις σκιές, ναι, υπάρχουν. Αλλά για τον 64χρονο Τζορτζ Πελεκάνος εδώ και χρόνια το βάθος είναι το ύψος. «Θέλω να γράφω καλά βιβλία, αλλά όχι "υπερβολικά". Δεν θέλω οι αναγνώστες μου να νιώθουν ότι δεν είναι αρκετά έξυπνοι για να διαβάσουν τα βιβλία μου» έλεγε στην προηγούμενη συνέντευξή μας το 2014, όταν επισκεπτόταν την Αθήνα.

Ο αμερικανός συγγραφέας με καταγωγή από τα Βορδόνια Λακωνίας έχει αφομοιώσει τους κώδικες του Τσάντλερ και γράφει το νουάρ του 21ου αιώνα με αναφορές από την ποπ κουλτούρα. Δεν είναι τυχαία η σεναριακή συνεισφορά του στα «Wire», «Treme», «Pacific» και «Deuce» της HBO, όπου ήταν επίσης συμπαραγωγός. Δεν είναι εξίσου τυχαίο ότι η HBO τού έχει ήδη παραγγείλει μια νέα σειρά, βασισμένη στις περιπέτειες του ήρωά του Ντέρεκ Στρέιντζ από τα προηγούμενα βιβλία. Οπως λέει ο Πελεκάνος στη συνέντευξή μας, η πρώτη περίοδος θα βασίζεται στο βιβλίο του «Φλεγόμενη πόλη» (εκδ. Οξύ, 2005, μτφ. Νίκος Ρούσος). Εκεί όπου η δολοφονία του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ βυθίζει την Ουάσιγκτον στο χάος. Ο Στρέιντζ μεγαλώνει νιώθοντας θαυμασμό για την αστυνομία και αγάπη για τους μαύρους αδερφούς του. Έτσι, καταλήγει να γίνει κι ο ίδιος αστυνομικός, ενώ ο αδερφός του, Ντένις Στρέιντζ, μεγαλώνει με μια αναπληρωτική σύνταξη και καταλήγει στην άβυσσο του κακοποιού Αλβιν Τζόουνς.

Το νέο βιβλίο είναι αφιερωμένο στους Τσαρλς Ουίλφορντ και Ελμορ Λίοναρντ, δύο από τους αγαπημένους σας συγγραφείς. Τι είναι αυτό που θαυμάζετε στο έργο τους;

Ο Ουίλφορντ ήταν πάντα ένας «αναρχικός» του

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

ALAMY

Τζορτζ Πελεκάνος

«Η δημοκρατία στις ΗΠΑ βρίσκεται σε κίνδυνο»

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

αστυνομικού είδους (σ.σ.: η αναγνώριση ήρθε σχετικά αργά με το «Miami Blues»). Θαύμαζα το σθένος και την οπτική του για τη ζωή. Ο Ελμορ Λίοναρντ έφερε ρεαλισμό, χιούμορ και ανθρωπιά στην αστυνομική λογοτεχνία, ενώ υπήρξε τεράστια επιρροή για το δικό μου έργο. Και οι δυο τους ήταν συγγραφείς που είπαν την αλήθεια. Και αυτό πρέπει να είναι το αξίωμα για όλους εμάς τους συγγραφείς: «Πες την αλήθεια».

Είναι εμφανές όσο διαβάζει κανείς τα μυθιστορήματα, το αναφέρετε και στις ευχαριστίες; έχετε έρθει πολύ κοντά με κρατούμενους. Πήρατε κάποιο μάθημα για τη συγγραφή των βιβλίων;

Επισκέπτομαι όντως διάφορες φυλακές αρκετά τακτικά, καθώς συμμετέχω σε σεμινάρια ανάγνωσης για μεμονωμένους φυλακισμένους. Ο ενθουσιασμός τους για τα βιβλία και την προσωπική πνευματική ανάπτυξη είναι που με εμπνέει. Αλλά ακόμη και για το «πρακτικό» κομμάτι της δουλειάς, είμαι εκεί για να ακούσω να μιλούν τη γλώσσα, γεγονός που περνάει μέσα στα μυθιστορήματα.

Η φόρμα στον «Αντρα που επέστρεψε» είναι η αστυνομική λογοτεχνία. Αλλά στον πυρήνα βρίσκεται ένα από τα διαχρονικά μοτίβα αφήγησης: η επιλογή ανάμεσα στο σωστό και το λάθος. Είναι με τον τρόπο του ένα μυθιστόρημα για την ηθική;

Για την ηθική και για το προσωπικό ήθος.

Την απόφαση να ζήσεις τη ζωή σου με έναν συγκεκριμένο τρόπο που ταιριάζει μόνο μ' εμένα. Για τον Μάικλ Χάντσον πρόκειται για την επιλογή της καλοσύνης και της συγκώρεσης.

Ορισμένες από τις πιο δυνατές στιγμές οφείλονται στη δύναμη των βιβλίων να μεταμορφώνουν τους ανθρώπους στη φυλακή. Είναι μια εικόνα από την πραγματική ζωή αυτή;

Η ιδέα είναι σημαντική από μόνη της: ότι ένας φυλακισμένος μπορεί να πάρει ένα βιβλίο στο κελί του το βράδυ και να αποδράσει μέσα από την επίρεια της ανάγνωσης. Στην πραγματικότητα, όλοι μας διαβάζουμε λογοτεχνία «για να αποδράσουμε κάπου αλλού». Μπορούμε να γνωρίσουμε τη σκέψη άλλων ανθρώπων, διαφορετικών από εμάς, ή να ταξιδέψουμε σε μέρη που δεν μπορούμε ή δεν θα φτάσουμε μόνοι μας.

Η «Σκληρή βροχή», την οποία αναφέρετε στο βιβλίο, κυκλοφόρησε πρόσφατα στα ελληνικά, με τη δική σας εισαγωγή. Γιατί αυτό το μυθιστόρημα του Ντον Κάρπεντερ;

Είναι ένα από τα αγαπημένα μου. Με ενδιαφέρει ο γεωγραφικός ντετερμινισμός και ο κοινωνικός εξοστρακισμός. Κάποιος γεννιέται σε ένα μέρος ή μεγαλώνει σε μια δεδομένη κοινωνική συνθήκη και η ζωή του αλλάζει, χωρίς ο ίδιος να φέρει μερίδιο ευθύνης. Κι ύστερα οι διαφορετικοί δρόμοι που μπορεί να πάρει. Η ανακάλυψη του βιβλίου ήταν απρόσμενη. Ο Κάρπεντερ έγραψε πολλά, αλλά αυτό είναι το αριστούργημά του. Είναι

κάτι που οποιοσδήποτε σοβαρός συγγραφέας ελπίζει να γράψει, αλλά λίγοι καταφέρνουν.

«Ο άντρας που επέστρεψε» δεν περιέχει πολλούς θανάτους ή εκτελέσεις. Από πού πιστεύετε ότι προέρχεται το καλύτερο σασπένς;

Ναι, ειδικά για το μυθιστόρημα αυτό πιστεύω ότι προέρχεται από τις ηθικές αποφάσεις του Μάικλ. Δεν πρόκειται να έχει ποτέ μεγάλη οικονομική επιτυχία, υπάρχουν πολλά γεγονότα από το παρελθόν που αποτρέπουν κάτι τέτοιο. Αλλά μπορεί ακόμη να επιλέξει μια ζωή που θα τον γεμίσει. Συνάντησα κάποτε έναν άνθρωπο στις Φυλακές της Ουάσιγκτον που μου είπε «όταν βγαίνω έξω, το μόνο που θέλω είναι ένα σακουλάκι με χόρτο και μια κάρτα δανειστικής βιβλιοθήκης». Δεν το ξέχασα ποτέ. Υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα γι' αυτό που λέμε επιτυχία.

Πόσο σημαντικό είναι το χιούμορ για τη λογοτεχνία που προτιμάτε;

Μου άρεσει εκείνο το είδος χιούμορ που πηγάζει από την ίδια τη ζωή και όχι από αστεία ή κωμικές ανατροπές. Τα βιβλία του Φρέντερικ Εξλι, για παράδειγμα, με κόρυφαίο το «A fan's notes», είναι από τα αγαπημένα μου.

Στη διάρκεια της καραντίνας είδα τα επεισόδια του «Deuce» για τη βιομηχανία πορνογραφικών ταινιών στα 70s. Πού έπρεπε να κάνετε έρευνα και πόσος καιρός χρειάστηκε;

Εμεινα τρία χρόνια στη Νέα Υόρκη καθώς γυρίζαμε τη σειρά. Πήγαινα πρώτος και έφευγα τελευταίος στο γύρισμα κάθε μέρα, οργάνωνα την ομάδα σεναριογράφων, έγραφα και διόρθωνα σενάρια. Ήταν μια δουλειά πλήρους απασχόλησης. Ξοδέψαμε χιλιάδες εργατοώρες για να αποδώσουμε το ιστορικό πλαίσιο της σειράς. Προσωπικά κρατώ ορισμένες ξεχωριστές στιγμές, όπως το εσωτερικό ταξίδι της Λόρι, την οποία υποδύσαν εξαιρετικά η ταλαντούχα Εμιλί Μιντ (σ.σ.: η ηρωίδα φτάνει από το Μισισίπι στη Νέα Υόρκη με το όνειρο να γίνει ηθοποιός, αλλά χρησιμοποιείται ως πόρνη). Και το τελευταίο επεισόδιο, όπου νομιζώ πως κα-

ταφέραμε αυτό που σχεδιάσαμε εξαρχής. Ο Βίνσεντ - Τζέιμς Φράνκο κάνει μια 15λεπτη διαδρομή στη σημερινή Times Square βλέποντας τα «φαντάσματα» και το ναυάγιο του παρελθόντος του. Είναι το ισοδύναμο εκείνης της φράσης που έγραψε ο κορυφαίος Χόρας ΜακΚόι στο «Kiss tomorrow goodbye»: «Εγώ το κατάφερα αυτό, όλο μόνος μου».

Σε ποια φάση βρίσκεται το επόμενο σχέδιο για την τηλεοπτική σειρά που βασίζεται στις περιπέτειες του δικού σας Ντέρεκ Στρέιντζ;

Ελπίζω να πάρει μπρος, ξεκινώντας από τη «Φλεγόμενη πόλη». Αυτή την περίοδο βρίσκομαι σε συνομιλίες με τους κατάλληλους ανθρώπους. Από εμένα εξαρτάται να τη γυρίσω στην Ουάσιγκτον.

Ανακαλύψατε οτιδήποτε στη διάρκεια της καραντίνας; παλιότερα βιβλία, τηλεοπτικές σειρές, ταινίες;

Μου άρεσε κάθε ημέρα που περνούσα κοντά στο δάσος του Rock Creek Park (σ.σ.: η περιοχή της Ουάσιγκτον όπου ο Πελεκάνος ζει με τη γυναίκα και τα τρία υιοθετημένα παιδιά τους). Διάβαζα και ξαναδιάβαζα αρκετά βιβλία. Μόλις τελείωσα τον δεύτερο γύρο με το «Light years» του Τζέιμς Σόλτερ, ένα από τα μεγαλύτερα μυθιστορήματα του 20ού αιώνα για εμένα. Το «Ένα δέντρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν» της Μπέτι Σμιθ και το «Mars Room» της Ρέιτσελ Κούσνερ. Αλλά επέ-

Τζορτζ Πελεκάνος
Ο ΑΝΤΡΑΣ ΠΟΥ ΕΠΕΣΤΡΕΨΕ

Μτφ. Αννα Παπασταύρου
Εκδ. Πατάκη, σελ. 328
Τιμή 15,50 ευρώ

στρεψα και στα μυθιστορήματα του John D. MacDonald, κυρίως τη σειρά με τον Τρέβις ΜακΓκι. Κατά τ' άλλα, το κανάλι της Criterion έβαλε όλη τη βιβλιοθήκη της Columbia με τα φιλμ νουάρ, οπότε με κράτησαν ξύπνιο για ολόκληρα βράδια. Είδα, ανάμεσα σε άλλα, το «Διψασμένος για ηδονή» («In a lonely place») του Νικόλας Ρέι και τη διασκευή του Πολ Γουένκοκ στους «Διαρρηκτές» του Ντέιβιντ Γκούντις. Υπάρχει επίσης μια σειρά στην Amazon, το «ZeroZeroZero», την οποία έφτιαξαν οι άνθρωποι του «Gomorra». Δείχνει το παγκόσμιο εμπόριο κοκαΐνης και είναι πραγματικά πολύ καλοφτιαγμένη. Μου άρεσε που έβλεπα τηλεόραση βαθιά μέσα στη νύχτα. Για πρώτη φορά στη ζωή μου κοιμόμουν αργά.

Και από πρόσφατες ταινίες;

Μου άρεσαν τα «Παράσιτα». Και γενικώς παρακολούθη αρκετές ταινίες από τη Νότια Κορέα, κυρίως περιπέτειες. Θυμάμαι ότι μου άρεσαν πολύ το «No tears for the dead» και το «The man from nowhere» του Λι Τζέονγκ Μπέομ.

Ποια είναι η βαθύτερη ελπίδα σας για τις επερχόμενες εκλογές στις ΗΠΑ;

Δεν είναι ελπίδα. Είναι πίστη ότι θα πετύχουμε. Θα διώξουμε με την ψήφο μας αυτή τη διακυβέρνηση από τον Λευκό Οίκο. Η δημοκρατία μας βρίσκεται σε κίνδυνο.

Από αριστερά: Ντέιβιντ Σάιμον (ο συνσεναριογράφος και φίλος του), Μάγκι Τζίλενχαλ, Τζέιμς Φράνκο, Τζ. Πελεκάνος στην πρεμιέρα του «Deuce» το 2017

Βιβλιοδρόμο

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΟΥΛΓΕΡΙΔΗΣ